

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІАУЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

№ 30 (1356)

Серада, 15 красавіка 1959 года

Цана 40 кап.

Пад сцягам марксізма-ленінізма, пад кіраўніцтвам
Камуністычнай партыі — уперад, да перамогі каму-
нізма!
Няхай жыве камунізм — светлая будучыня ўсяго
чалавецтва!

ЗАКЛІКІ ЦК КПС С да 1 Мая 1959 года

1. Няхай жыве 1 Мая — дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень братэрства рабочых усіх краін!
2. Пралетарыі ўсіх краін, яднуйцеся!
3. Баявая салідарнасць рабочага класа ўсіх краін — залог пераможнасці справы дэмакратыі і сацыялізма. Вышэй сцяг пралетарскага інтэрнацыяналізма!
4. XXI з'езд КПСС азіменаваў уступленне нашай Радзімы ў новы перыяд свайго развіцця — перыяд разгорнутага будаўніцтва камунізма. Працоўныя Саветаў Саюза! Усе сілы на ажыццяўленне сусветна-гістарычных рашэнняў XXI з'езду партыі!
5. Братняе прывітанне ўсім народам, якія змагаюцца за мір, за дэмакратыю, за сацыялізм!
6. Няхай мацнее адзінства дзеянняў рабочага класа і працоўных усіх краін! Няхай жыве супрацоўніцтва паміж усімі арганізацыямі працоўных у барацьбе за мір, дэмакратыю і незалежнасць народаў!
7. Пальмянае прывітанне камуністычным і рабочым партыям усіх краін — авангарду рабочага класа і ўсіх працоўных у барацьбе за мір, нацыянальную незалежнасць народаў, за дэмакратыю і сацыялізм!
Няхай жыве непарушнае братняе адзінства і згуртаванасць камуністычных і рабочых партыяў!
8. Няхай жыве ўсеперамагаючае вучэнне марксізма-ленінізма — магутная ідэйная зброя працоўных усіх краін!
9. Народы ўсіх краін! Узмацняйце барацьбу за захаванне і ўмацаванне міру, за ўсеагульную бяспеку! Рашуча выкрывайце імперыялістычных падпальчыкаў вайны!
За трывалы мір і супрацоўніцтва паміж народамі!
10. Народы свету! Патрабуйце ад урадаў ЗША і Англіі неадкладнага ўсеагульнага спынення выпрабаванняў і забароны атамнай і вадароднай зброі на вечныя часы! Змагайцеся за скарачэнне ўзброенай і ўзброеных сіл!
11. Народы ўсіх краін! Дабывайце спыненне «халоднай вайны» і змякчэння міжнароднай напружанасці! За хутэйшае заключэнне мірнага дагавору з Германіяй і ліквідацыю акупацыйнага рэжыму ў Заходнім Берліне!
12. Няхай жыве сусветная сістэма сацыялізма — несакрушальная апора міру і бяспекі народаў! Няхай мацнее і працівае вялікая садружнасць народаў краін сацыялістычнага лагера!
13. Братняе прывітанне вялікаму кітайскаму народу, які будзе сацыялізм! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва саветскім і кітайскага народаў — магутная апора міру ва ўсім свеце!
14. Братняе прывітанне працоўным Народнай Рэспублікі Албаніі, якія будуць сацыялізм! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і албанскім народамі!
15. Братняе прывітанне працоўным Народнай Рэспублікі Балгарыі, якія будуць сацыялізм! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і балгарскім народамі!
16. Братняе прывітанне працоўным Венгерскай Народнай Рэспублікі, якія будуць сацыялізм! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і венгерскім народамі!
17. Братняе прывітанне працоўным Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам, якія будуць сацыялізм, змагаюцца за нацыянальнае аб'яднанне свайго краіны на дэмакратычных асновах! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і в'етнамскім народамі!
18. Няхай жыве Германская Дэмакратычная Рэспубліка — апора міралюбівых сіл усёй Германіі ў барацьбе за мір, за адзіную дэмакратычную Германію! Братняе прывітанне працоўным ГДР, якія будуць сацыялізм! Няхай мацнее дружба паміж саветскім і германскім народамі!
19. Братняе прывітанне працоўным Карэйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублікі, якія будуць сацыялізм, змагаюцца за нацыянальнае аб'яднанне свайго краіны на дэмакратычных асновах! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і карэйскім народамі!
20. Братняе прывітанне працоўным Мангольскай Народнай Рэспублікі, якія будуць сацыялізм! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і мангольскім народамі!
21. Братняе прывітанне працоўным Польскай Народнай Рэспублікі, якія будуць сацыялізм! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і польскім народамі!
22. Братняе прывітанне працоўным Румынскай Народнай Рэспублікі, якія будуць сацыялізм! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і румынскім народамі!
23. Братняе прывітанне працоўным Чэхаславацкай Рэспублікі, якія будуць сацыялізм! Няхай жыве непарушная дружба і супрацоўніцтва паміж саветскім і чэхаславацкім народамі!
24. Братняе прывітанне працоўным Федэратыўнай Народнай Рэспублікі Югаславіі! Няхай мацнее дружба саветскага і югаслаўскага народаў у інтарэсах барацьбы за мір і сацыялізм!
25. Гарачае прывітанне вялікаму індыйскаму народу, які змагаецца за прагрэс свайго Радзімы, за мір у Азіі і ва ўсім свеце! Няхай мацнее дружба і супрацоўніцтва паміж народамі Саветаў Саюза і Індыі!
26. Гарачае прывітанне народам Інданезіі, Бірмы, Цэйлона, Камбоджы, якія змагаюцца супраць імперыялізма, за мір і ўмацаванне нацыянальнай незалежнасці сваіх краін!
27. Гарачае прывітанне народам Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі! Няхай мацнее супрацоўніцтва і дружба народаў СССР і Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі ў інтарэсах міру!
28. Гарачае прывітанне народам Ірацкай Рэспублікі, якія скінулі прыгнёт каланізатараў і іх супольнікаў, змагаюцца за мір і ўмацаванне нацыянальнай незалежнасці свайго краіны!
29. Гарачае прывітанне народам Арабскага Усходу, якія змагаюцца супраць імперыялістычных падкопаў, за поўную ліквідацыю каланіялізма, за ўмацаванне нацыянальнай незалежнасці і суверэнітэту сваіх дзяржаў!
30. Гарачае прывітанне народам Афрыкі, якія вядуць гераічную барацьбу за сваю свабоду і нацыянальную незалежнасць! Свабоду ўсім прыгнечаным народам каланіяльных і залежных краін!
31. Гарачае прывітанне народам Лацінскай Амерыкі, якія змагаюцца за мір і супрацоўніцтва паміж народамі, за сваю нацыянальную незалежнасць, супраць імперыялізма!
32. Няхай жыве дружба і супрацоўніцтва народаў Англіі, Злучаных Штатаў Амерыкі, Францыі і Саветаў Саюза ў інтарэсах трываллага міру ва ўсім свеце!
33. Гарачае прывітанне працоўным і ўсім прагрэсіўным сілам Федэратыўнай Рэспублікі Германіі, якія змагаюцца супраць адраджэння мілітарызма і фашызма! Няхай мацнее дружба паміж саветскім і германскім народамі!

34. Няхай развіваюцца і мацнеюць дружальныя адносіны паміж народамі Саветаў Саюза і Італіі!
35. Няхай жыве дружба і супрацоўніцтва паміж народамі Саветаў Саюза і Фінляндскай Рэспублікі!
36. Няхай мацнеюць і развіваюцца дружальныя адносіны паміж саветскім народам і народам Швецыі, Нарвегіі, Даніі, Ісландыі!
37. Няхай жыве дружба і супрацоўніцтва паміж народамі Саветаў Саюза і Аўстрыі!
38. Гарачае прывітанне японскаму народу, які змагаецца за ліквідацыю замежных ваянных баз, за мірнае, дэмакратычнае і незалежнае развіццё свайго краіны!
39. Няхай жыве ленінская знешняя палітыка Саветаў Саюза — палітыка мірнага суіснавання дзяржаў з розным грамадскім ладам, палітыка захавання і ўмацавання міру і бяспекі народаў, развіцця эканамічных і культурных сувязей з усімі краінамі!
40. Няхай жывуць авенныя славы пераможцаў долбесных Саветскія Узброеныя Сілы, якія пільна стаяць на варце міру, дзяржаўных інтарэсаў і бяспекі нашай Радзімы!
41. Няхай жыве непарушны саюз рабочага класа і калгаснага сялянства — моцная і непакісная аснова саветскага ладу!
42. Няхай жыве і працівае братняе дружба народаў СССР — крыніца сілы і магутнасці нашай многанацияльнай сацыялістычнай дзяржавы!
43. Працоўныя Саветаў Саюза! Выканаем і перавыканаем сямігадовае план, даб'ёмся новага магутнага ўздыму эканомікі і культуры нашай краіны, далейшага ўмацавання магутнасці сацыялістычнай дзяржавы!
44. Працоўныя горада і вёскі! Забяспечым выкананне гістарычнай задачы — дагнаць і перагнаць найбольш развітыя капіталістычныя краіны па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва!
45. Працоўныя Саветаў Саюза! Змагайцеся за выкананне і перавыкананне сямігадовага кожным прадпрыемствам і будоўляй, кожным калгасам і саўгасам! Паспяховае выкананне сямігадовага — залог далейшага павышэння матэрыяльнага дабрабыту і культурнага ўзроўню народа!
46. Працоўныя горада і вёскі! Яшчэ шырэй разгорнем усенароднае сацыялістычнае саборніцтва за дзятэрміновае выкананне народнага саветаўскага плана 1959 года — першага года сямігагодкі!
47. Слава перадавікам і наватарам вытворчасці, якія ідуць у першыя рады будаўнікоў камунізма!
48. Працоўныя Саветаў Саюза! Шырэй укараняйце ў вытворчасць перадавы вопыт і новую тэхніку, больш актыўна выяўляйце і прыводзьце ў дзеянне рэзервы народнай гаспадаркі!
49. Работнікі саўнаргасаў! Паляпшайце кіраўніцтва прамысловасцю і будаўніцтвам, рацыянальна выкарыстоўвайце капітальныя ўкладанні і матэрыяльныя рэсурсы, настойліва змагайцеся за захаванне дзяржаўнай дысцыпліны, за выкананне і перавыкананне планавых заданняў!
50. Работнікі прамысловасці, будаўніцтва і транспарту! Шырэй укараняйце ў вытворчасць комплексную механізацыю і аўтаматызацыю, настойліва змагайцеся за далейшы тэхнічны прагрэс, за няспыны рост прадукцыйнасці працы!
51. Рабочыя і работніцы, інжынеры, тэхнікі і майстры! Усямерна паляпшайце арганізацыю вытворчасці, забяспечвайце рытмічную работу прадпрыемстваў і будоўляў, умацоўвайце сацыялістычную дысцыпліну працы! Змагайцеся за рэжым эканоміі, павышайце якасць і зніжайце сабекошт прадукцыі!
52. Цяжкая прамысловасць — аснова далейшага ўздыму ўсёй народнай гаспадаркі, павышэння дабрабыту народа і ўмацавання абароннай магутнасці нашай Радзімы. Слава работнікам цяжкай індустрыі!
53. Саветскія металургі! Удасканальвайце тэхніку і тэхналогію вытворчасці, паўней выкарыстоўвайце рэзервы прадпрыемстваў, павышайце тэмпы асваення новых рудных месцанараджэнняў! Больш руды, чыгуну, сталі, пракату, каляровых і рэдкіх металаў народнай гаспадарцы!
54. Работнікі машынабудавання і прыборабудавання! Хутчэй стварайце і асвойвайце навішшае высокапрадукцыйнае абсталяванне і прыборы, настойліва змагайцеся за ўкараненне ў народную гаспадарку комплекснай механізацыі і аўтаматызацыі!
55. Работнікі нафтавай і газавай прамысловасці! Няспынна павышайце тэмпы здабычы і асваення новых месцанараджэнняў нафты і газу! Нарошчвайце магутнасці нафтапрацоўных заводаў! Скарачайце тэрміны будаўніцтва новых прадпрыемстваў і газанаводаў! Дадзім краіне больш нафты і газу!
56. Работнікі вугальнай прамысловасці! Шырэй укараняйце эфектыўныя спосабы здабычы вугалю! Зніжайце сабекошт і паляпшайце якасць вугалю!
57. Саветскія энергетыкі, будаўнікі і мантажнікі электрастанцый і электрасетак! Хутчэй уводзьце ў дзеянне і асвойвайце новыя энергетычныя магутнасці! Дадзім краіне больш электраэнергіі!
58. Работнікі хімічнай прамысловасці! Хутчэй уводзьце ў строй новыя магутнасці, расшырайце асартымент хімічных прадуктаў! Дадзім краіне больш высокакачэсных і дзяшовых тавараў народнага спажывання з хімічнай сыравіны!
59. Саветскія будаўнікі! Павышайце тэмпы і якасць, зніжайце кошт будаўніцтва новых прамысловых прадпрыемстваў, жылых дамоў, бальніц, школ і дзіцячых устаноў! Шырэй укараняйце індустрыяльныя метады будаўніцтва!
60. Работнікі прамысловасці будаўнічых матэрыялаў! Павялічвайце выпуск і павышайце якасць будаўнічых матэрыялаў! Больш матэрыялаў і вырабаў для будоўляў сямігагодкі!
61. Работнікі лясной, дрэвапрацоўчай і папяровай прамысловасці! Дадзім краіне больш драўніны, мэблі, цэлюлозы і паперы высокай якасці!
62. Работнікі лёгкай прамысловасці! Дадзім працоўным больш дабротных і прыгожых тканін, добрага адзення, моцнага прыгожага абутку і іншых тавараў народнага спажывання!
63. Работнікі прамысловасці харчовых тавараў! Усямерна павялічвайце вытворчасць харчовых тавараў, павышайце якасць прадуктаў харчавання!
64. Работнікі рыбнай прамысловасці! Павялічвайце ўлоў рыбы, развівайце рыбалоўства ў адкрытых морях і акіянах! Шырэй выкарыстоўвайце ўнутраныя вадаёмы, павышайце якасць і зніжайце сабекошт прадукцыі!

65. Работнікі саветаў саюза і транспарту! Забяспечвайце бесперабойную перавозку грузаў! Паляпшайце абслугоўванне пасажыраў! Змагайцеся за хутэйшае ажыццяўленне тэхнічнай рэканструкцыі транспарту!
66. Работнікі сувязі! Нястомна развівайце і ўдасканальвайце сродкі сувязі! Дабывайце бездакорнай работы пошты, тэлеграфа, тэлефона, радыё і тэлебачання! Паляпшайце абслугоўванне насельніцтва!
67. Работнікі мясцовай прамысловасці і кааперацыі! Павялічвайце выпуск прадукцыі, павышайце культуру вытворчасці! Усямерна паляпшайце бытавое абслугоўванне насельніцтва!
68. Калгаснікі і калгасніцы! Усямерна развівайце грамадскую гаспадарку калгасаў, павялічвайце непадзельныя фонды — аснову грамадскага багацця калгасаў! Расшырайце міжкалгасныя вытворчыя сувязі!
69. Калгаснікі і калгасніцы, работнікі саўгасаў і РТС, спецыялісты сельскай гаспадаркі! Дадзім Радзіме больш збожжа, мяса, малака, шэрсці, яек, бавоўны, ільну, цукровых буракоў, бульбы, гародніны, фруктаў і іншых прадуктаў сельскай гаспадаркі!
Змагайцеся за ўсямернае павышэнне ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур і зніжэнне сабекошту прадукцыі!
70. Працаўнікі сельскай гаспадаркі! Усямерна развівайце грамадскую жывёлагадоўлю, стварайце трывалую кармавую базу, павышайце прадукцыйнасць жывёлы, паляпшайце арганізацыю племянной справы! Пераўзыйдзем Злучаныя Штаты Амерыкі па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі на душу насельніцтва!
71. Сельскія механізатары! Лепш выкарыстоўвайце перадавую тэхніку, расшырайце механізацыю і электрыфікацыю сельскагаспадарчай вытворчасці! Будзьце носьбітамі тэхнічнага прагрэсу ў саветскай вёсцы!
72. Работнікі саўгасаў! Павялічвайце вытворчасць сельскагаспадарчых прадуктаў і зніжайце сабекошт! Пераварым усе саўгасы краіны ва ўзорныя і высокарантабельныя прадпрыемствы!
73. Працаўнікі цалінных зямель! Замацоўвайце і памнажайце дасягнутыя поспехі, дабывайце высокіх і ўстойлівых ураджаў збожжа, усямерна развівайце грамадскую жывёлагадоўлю!
74. Работнікі сельскай гаспадаркі! Паспяхова правядзём веснавую сяўбу 1959 года, даб'ёмся высокага ўраджаю ўсіх сельскагаспадарчых культур!
75. Калгаснікі і калгасніцы! Вядзіце грамадскую гаспадарку рацыянальна, лепш выкарыстоўвайце зямлю, хутчэй укараняйце севазароты! Шырэй выкарыстоўвайце вопыт наватараў і дасягненні навукі, павышайце прадукцыйнасць працы!
Дабывайце атрыманні большай колькасці сельскагаспадарчых прадуктаў са ста гектараў зямлі!
76. Работнікі саветаў саюза і грамадскага харчавання! Змагайцеся за высокую культуру абслугоўвання насельніцтва, паўней задавальняйце ўзрастаючы патрэбнасці працоўных!
77. Саветскія служачыя! Удасканальвайце работу дзяржаўнага апарату! Уважліва адносьцеся да патрэб і запатрабаванняў працоўных! За высокую арганізаванасць і эластэчнасць у рабоце саветаў апарату!
78. Работнікі навукі і вышэйшай школы! Змагайцеся за далейшы росквіт навукі, за тэхнічны прагрэс! Цясней сувязь з жыццём народа! Рыхтуйце спецыялістаў, вартых эпохі камунізма!
Няхай жыве перадавая саветская навука!
79. Слава саветскім вучоным, інжынерам, тэхнікам і рабочым, якія здзейснілі вялікі подзвіг — запуск першых у свеце спадарожнікаў Зямлі і касмічнай ракеты, адкрылі эру міжпланетных палятаў!
80. Дзеячы літаратуры і мастацтва! Змагайцеся за высокую ідэйнасць твораў і мастацкае майстэрства! За цесную, непарыўную сувязь літаратуры і мастацтва з жыццём народа, з сучаснасцю!
81. Работнікі народнай асветы! Павышайце якасць навучання дзяцей, змагайцеся за цесную сувязь школы з жыццём, з вытворчасцю! Выхоўвайце падростаючае пакаленне ў духу любові да працы і адданасці Саветскай Радзіме, справе камунізма!
82. Медыцынскія работнікі! Паляпшайце і развівайце народную ахову здароўя, павышайце культуру ў рабоце лячэбных і санітарных устаноў! Укараняйце ў практыку навішшае дасягненні медыцынскай навукі!
83. Няхай жывуць Саветы дэпутатаў працоўных — сапраўды народныя органы ўлады ў нашай краіне!
84. Саветскія прафсаюзы! Усямерна развівайце творчую ініцыятыву і актыўнасць рабочага класа і інтэлігенцыі! Няспынна клапаціцеся аб далейшым уздыме матэрыяльнага дабрабыту і культурнага ўзроўню рабочых і служачых! Мабілізуйце намаганні працоўных на выкананне сямігадовага плана!
85. Няхай жывуць саветскія жанчыны — актыўныя будаўніцы камунізма!
86. Няхай жыве Усесаюзнае Ленінскае Камуністычнае Саюз Моладзі — верны памочнік і рэзерв Камуністычнай партыі, перадавы атрад маладых будаўнікоў камунізма!
87. Камуністы і камсамольцы! Будзьце ў авангардзе ўсенароднай барацьбы за выкананне рашэнняў XXI з'езду КПСС, за пабудову камунізма ў СССР!
88. Камсамольцы і камсамолкі, саветская моладзь! Вучыцеся жыць і працаваць па-камуністычнаму! Выпрацоўвайце ў сабе высокі маральныя якасці! Будзьце свядомымі і нястомнымі будаўніцтва камунізма!
89. Піанеры і школьнікі! Упорна і настойліва авалодвайце ведамі і працоўнымі навыкамі! Рыхтуйцеся стаць актыўнымі барацьбітамі за вялікую справу Леніна, за камунізм!
90. Няхай жыве вялікі саветскі народ — будаўнік камунізма!
91. Няхай жыве і мацнее непарушнае аднанне Камуністычнай партыі і саветаў народа — крыніца сілы сацыялістычнага ладу, залог новых поспехаў у будаўніцтве камунізма!
92. Няхай жыве Саюз Саветскіх Сацыялістычных Рэспублік — цвярдныя дружбы народаў нашай краіны, несакрушальная апора міру, дэмакратыі і сацыялізма!
93. Няхай жыве наш родны Саветскі ўрад!
94. Няхай жыве Камуністычная партыя Саветаў Саюза — вялікая натхняючая і кіруючая сіла саветаў народа ў барацьбе за пабудову камунізма!
95. Пад сцягам марксізма-ленінізма, пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі — уперад, да перамогі камунізма!
96. Няхай жыве камунізм — светлая будучыня ўсяго чалавецтва!

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Саветаў Саюза.

Музыка ў эфіры

Паштальоны, якія разносяць пісьмы на Рэвалюцыйнай вуліцы Мінска, наведваюць дом № 3, дзе змяшчаецца Беларускае радыё, заўсёды з надзейнай удзячнасцю: іх вядуць у сапраўды адраў глыбокіх добрых дзеячых варт. Найбольшае колыска пісьма радыёслухачоў накіроўваецца ў адрас рэдакцыі музычнага вярштання; штодзённым «суджар» у дзве — тры сотні пісьмаў не лічыцца тут надзейнай варты. Для нас, сапраўдных радыёслухачоў, вельмі прыемна, што радыёперадачы з Мінска слухаюць не толькі ў самых аддаленых кутках Беларусі, але і дзесьці за яе межамі, аб чым сведчаць пісьмы з Архангельска, Мурманска, Ленінграда, Данбаса, з многіх абласцей Украіны, РСФСР, Казахстана, Прыбалтыкі і г. д.

Вялікае і разнастайнае кола нашых слухачоў-радыёслухачоў: сярод іх — рабочыя і служачыя фабрык, заводаў, буйных прамысловых прадпрыемстваў, саўгасаў, працаўнікі сельскай гаспадаркі і навуковыя работнікі, студэнты і настаўнікі, ваеннаслужачыя і школьнікі. У іх пісьмах — цікавыя і разнастайныя пачаткі на ўсіх галінах музычнага мастацтва. Часта радыёслухачы просіць раскажаць аб творчым жыццёвым шляху выдатных кампазітараў, выканаўцаў, аб музычных калектывах, асобных творах, прапануючы праграмы канцэртаў і г. д. Усе гэтыя рэдакцыяныя цікавіцы і любівы савецкія людзей да музыкі. Немагчыма чытаць без хвалявання, напрыклад, тое, што піша нам адна група рабочых завода галдзіннікавых дэталей і ад свайго імя студэнтка Віцебскага Рэйса-Інструментальнага тэхнікума Раіса Тамашова: «Дарагая рэдакцыя! Я вельмі і вельмі люблю музыку. Прада, часта даводзіцца чуць, што па-сапраўднаму разумець музыку можа толькі той, у каго спецыяльная музычная адукацыя. А ці так гэта? Я не магу пагадзіцца. Мне думаецца, для таго, каб зразумець той ці іншы музычны твор, не абавязкова закончыць кансерватарыю ці музычнае вучылішча, треба толькі мець пачуцці, глыбокую душу і разуменне жыцця. Музыка — гэта ж і ёсць наша жыццё ў усім яго нягодзі і радасці, часовымі няўдачамі і верай у будучыню. Я вельмі люблю слухаць класічную сімфанічную музыку, творы савецкіх кампазітараў, песні і эстрадную музыку. Як можна не любіць Першы партэіённы канцэрт Чайкоўскага альбо романсы Глінкі ці яго цудоўны «Вальс-фантазія» і многія другія творы?»

Прачытаў яшчэ адно пісьмо — з Віцебска ад токара станкабудавальнага завода імя Камітара Сафонавай:

«Я і мае сяброўкі вельмі любім музыку — і класічную, і добрую «лёгкую». Я не памыляюся, калі скажу, што мы — не адзіныя амерычанкі музыкі сярод рабочых нашлага завода. Ды і як можна не любіць музыку? У музыцы, з песняй усе звязана ў жыццё чалавека ад самай калыска. Мы любім песні савецкіх кампазітараў, старадаўнія песні і романсы, любім і класічную музыку. З вялікім задавальненнем слухаем мы творы Чайкоўскага, Глінкі, Бардзініна, Мусаргэска, Рымскага-Корсакава, Балакірава і іншых кампазітараў-класікаў. Нават цяжка сказаць, які твор і якога кампазітара нам больш падобаецца — «Багатырская сімфонія» Бардзініна ці Першы канцэрт для фартэпіяна з аркестрам Чайкоўскага, «Даман» Рубінштэйна ці «Садко» Гумскага-Корсакава...»

У пісьмах з праграмамі канцэртаў відэа добры музычны густ, веданне творчасці кампазітараў. Асабліва радзівае нас праграмы, складзеныя калектывамі, і, треба сказаць, іх большасць у апошнія дні з такімі прапановамі звярнуліся да нас дыпламіні аўтатрактарнага факультэта Беларускага дзяржаўнага політэхнічнага інстытута, супрацоўнікі Маладзечанскага абласнога ўпраўлення сувязі, члены брыгады Мінскага камвольнага камбіната, якая змагаецца за права называцца брыгадай камуністычнай працы, каласнікі вёскі Дашоўчы Гродзенскай вобласці, калектывы рабочых і служачых Калінкавіцкага фабрыкасервалага камбіната, камсамольны калгас «Новы свет» Капыльскага раёна і інш.

Усе гэтыя пісьмы з праграмамі, пытаннямі, заяўкамі, пажаданнямі — якыравана сведчанне глыбокага і арганічнага засваення музычнай культуры самымі шырокімі коламі нашага народа, для якога адно з найбольш складаных мастацтваў — мастацтва музыкі — стала зразумелым і неабходным. Яно прываблівае да сябе з кожным днём, з кожным годам усё новых і новых аматараў.

Але, нажалі, не ўсе пісьмы сведчаць аб добрых музычных густах іх аўтараў. Яшчэ многа, вельмі многа расцарваных прыносіць нам пошта! У першую чаргу гэта датычыць пісьма з адрасам: «У рэдакцыю канцэртаў на зяўкі». Прыводзіць яны штодзёныя сотні. Дастаткова пачытаць дасяганы да адзін дзень — і стане зразумелым, што запатрабаваны слухачоў канцэртаў на зяўкі, а найбольш найбольш папулярныя і, няма чаго града таіць, не вельмі мастацкі творы. Чатырохзначныя лібрэты дасягаюць зяўкі на песню Калманюскага «Шпіння», Фельдмана «Ляўдышчы», Салаўева-Сягода «Падмаскоўныя вёчары», Пезнера «Квалішпінчы», на куплеты Курчакіна з музыкі Макарава да кінафільма «Вяселле з пасажам», Фінакіна «За фабрычнай заставай», на песні ў выкананні Шульжэнікі і Русланавой і г. д.

Больш абмежаваная колькасць заявак на творы беларускай музыкі, але і тут амаль у кожным пісьме — песня «Сярожа», «Неман» Салаўюскага, «Лясная песня» і «Песня пра Заслонава» Алоўнікава, «Мінскі вальс» Шуміліна, некаторыя эстрадныя пісьмы Семіянікі.

«Чаміённы» на колёсаці заявак — такія творы, як «Паланес» Агінескага, «Танец маленькіх лебядзюў» у балета Чайкоўскага «Лебядзінае возера» і «Хор даўчатаў» з «Аскольдавай магіды» Вярстоўскага. Вядома, мы нічога не маем су-

праць цудоўных песень Алоўнікава, Салаўюскага, Салаўева-Сягода, найбольш супраць твораў Чайкоўскага, Вярстоўскага і Агінескага, не можам мы пярэчыць і жадааным паслухаць спрэчна, на наш погляд, музыку некаторых песень Фельдмана, Калманюскага, Пезнера, Фрадына ці песень у выкананні Русланавой і Шульжэнікі. Але нас глыбока хваляе і трывожыць такі вялікі патак пісьмаў з заяўкамі менавіта на адны і тыя ж творы. Трывожыць нас і другая з'ява: адразу ж пасля выхдаду на экраны нашай рэспублікі новага савецкага ці замежнага кінафільма ў адрас рэдакцыі канцэртаў на зяўкі пачынаюць прыводзіць шматлікія пісьмы з патрабаваннямі выканаць на радыё тую ці іншую песню з гэтых кінафільмаў. А часта бывае, што якраз гэтыя пісьмы не толькі не вылучаюцца мастацкімі якасцямі, а наадварот — адзначаюцца пошласцю, бессэнсоўнасцю і саматуліжствам (асабліва ў замежных фільмах). Многія заявак паступае і на песні адомных герояў з кінафільмаў, напісаных звычайна тэатрыяўнай музычнай мовай з наўмысна непісьменным тэкстам. Прада, треба сказаць, што гэтыя пісьмы-аднадушкі не доўга існуюць «у рэпертуары» нашых радыёслухачоў і з пачуццём новых кінафільмаў паступова знікаюць. Але ўсё ж нейкую шкоду іх мастацкаму густу яны, безумоўна, наносіць.

Міжволі ўнікае пытанне: чаму побач з сапраўднымі аматарамі музыкі з рабочых, сялян, студэнтаў, інтэлігентных ёсць іх жа таварышы на рабоце, аднадушныя, аднакурснікі, да якіх сапраўдна музыка «не даходзіць»? Безумоўна, тут да сябе адчуць дронная пастаўка прапаганды музыкі. З-за адсутнасці кваліфікаваных кіраўнікоў многія імя мадзейныя мастацкімі калектывамі кіруюць выпадковыя людзі з вярным музычным густам ці наогул такіх, што не маюць ніякіх музычных здольнасцей. Падобны, з дазволу скажаць, «кіраўнікі» можа за самы кароткі тэрмін нарабіць столькі шкоды, што потым не дабробіцца даду за некалькі год.

Слаба дапамагаюць самадзейным калектывам у набойці добрага рэпертуара дамы народнай творчасці і раённыя аддзелы культуры. Не кваліфікавана праца мастацкіх кіраўнікоў раённых і калгасных дамоў культуры, якія застаўшыся адны на адзін з патэфонам і два дзесяткі каміграны да дзірак грамафонных пласцінак, беспаспартына «круціць» бясконцыя «песні бабз», «факторы і румы, стуючы густы наведвальнік». Дарчы, і кіраўнікі прадпрыемстваў, што выпускаюць

пісьмы, не нададу яшчэ класічную музыку і лепшыя творы творчасці беларускіх і савецкіх кампазітараў, аддаючы перавагу так званаму «лёгкаму жанру» і захадным «шыгерам». Аб гэтым яскрава сведчаць спісы пласцінак, якія ёсць у найнаўсэй ў нашых магазінах. Пераважная большасць гэтых пласцінак вылучаецца пошласцю і безгустоўнасцю. Нашы канцэртныя арганізацыі і канцэртныя брыгады, яшчэ не знайшлі шырокай дарогі ў самую гущу народа. Усё гэта, безумоўна, замаруджае рост музычнай культуры і адмоўна адбываецца на папулярнасці лепшых дзяткіў сучаснай музычнай спадчыны.

Адна з першачаговых і неадкладнейшых задач у рабоце Беларускага радыё ў гэтых умовах — жыццёвая творчая сувязь з радыёслухачамі, сувязь, пры дапамозе якой можна было б аказаць уплыў на густы, прывіваць любоў да музыкі, умельства разбірацца ў ёй. Адной з форм такой сувязі з радыёслухачамі з'яўляецца музычна-адукацыйныя перадачы, якія займаюць значнае месца ў рабоце музычнага вярштання. Перадачы гэтыя складаюцца з канцэртаў-нарысаў аб творчасці кампазітараў, папулярных лекцый аб музыцы, літэратурнай да асобных музычных твораў і г. д.

На працягу трох месцаў мінулага года рэдакцыя штодзёна ў адзін і той жа час рэгулярна наладжвала канцэрты музычнага радыёлекторыя, які азнаёміў радыёслухачоў з тым, што такое музыка, «тумань», як разумець яе, даў уяўленне аб найбольш простых жанрах і формах музыкі; выконвалася лепшыя творы класікі, савецкіх і ў тым ліку беларускіх кампазітараў.

Сябра міручыцца аднадушны гэты пачынаў і больш шырокіх намерах. Жыццёвыя рэдакцыяны музычнага вярштання наладжвалі перадачу «На пісьмах радыёслухачоў», у якой да адказу на самых разнастайных пытаннях музыкі. Традыцыйны радыёслухачоў, канцэрты, складзеныя на праграмах слухачоў, і перадачы «Разуваанне песень», у якіх мы імкнемся паказаць лепшыя ўзоры песняў творчасці савецкіх кампазітараў і дапамагчы мастацкай самадзейнасці ў набойці добракаснага рэпертуара. Гэтай жа мце служыць рэгулярныя перадачы «Новае на клубнай сцэне», у якіх папулярна адукацыя дзейнасці лепшых калектываў і асобных выканаўцаў з мастацкай самадзейнасці. 26 краўнікаў бягучага года Беларускае радыё арганізавае «Музычны дзень радыёслухача», усе праграмы канцэртаў якая будуць складзены выключна на зяўках радыёслухачоў. Мы ўжо атрымалі велізарнайшы колыска пісьмаў з заяўкамі, прапановамі, пажаданнямі, запітыяннямі, праграмамі асобных канцэртаў і г. д. Спадзяемся, што дзень радыёслухача лічы больш зблізіць нас з нашымі слухачамі.

Аднак, нягледзячы на мільённы аўдыторыю слухачоў радыё, было б смешна гаварыць, што толькі дню можа станоўцца паўплываць на развіццё музычных густаў, музычнай культуры народа. Толькі агульнымі намаганнямі ўсёх устаноў культуры, Саюза кампазітараў ВССР, шматлікіх спецыяльных мастацкіх самадзейнасці, канцэртных арганізацый рэспублікі, музычных навучальных устаноў і грамадскіх арганізацый можна паскорыць выкананне гэтай пачаснай і высакароднай задачы.

Д. ЖУРАГЛЕУ,
старшы рэдактар музычнага вярштання Беларускага радыё.

Няколіж ж даўдэс Ус. Краўчанку вобраз Наташы Лойкі і жымі шлахамі ў іх пісьменніку, ствараючы гэты характар?

У пачатку апавядання аўтар характарызуе Наташу як самаўпэўненую і рашучую дзівічню, у якой быў свой пачацкі — «адкаліны і выраза, як ваенны загад; скончыўшы дзесяты клас, яна паступае ў медыцынскі інстытут, на пятым курсе выхадзіць замуж, муж яе — ваяцкі...» Тут жа гэтая характарыстыка падмапоўваецца партрэтамі рысамі: «Варта было толькі глянуць на яе паходкаў, калі яна шырокімі хлапцоўскімі крокамі ішла па вуліцы, тоненькай, стройнай, з горда ўзнятай галавой, каб уявіць сабе яе характар».

Але вое на ўступных экзаменах яна не дабрала балаў. Гэта было першае выпрабаванне. І тут ужо характарыстыка гэтай дапаўняецца пачкамак яе ўчынкаў: «...Наташа папачкала хвілін пяць, потым сунакоілася», пайшла на вакзал і першым жа цягніком паехала дамоў, а назаўтра ішла на руднай вёсцы «усёй тую жа свайой слаўтай паходкай, з горда ўзнятай галавой». Яшчэ працаўнік дзяткі Наташа ўжо на будоўлі Сілевіцкай ДРЭС.

Будоўля аказалася новым, куды цяжэйшым выпрабаваннем. Наташу ашаламіла ўсё гэта бяспаднае нагрмаджанне жалеза, бетону, трубаў, лямпаў і пераходоў, аглушэнне шум і гукаў, аслеплілі агні электраваркі... яна не адчувала свайго месца па ўсёй гэтай мітусні».

Ші не супярэчаць гэтым рысамі логіцы вобраза? Не, не супярэчаць, бо тут гэраіня сутыкнулася з жыццём, а ў яе ранейшай самаўпэўненасці і гордасці ўсё-такі было шмат чаго ад малодзай дзяткі, ад наведання жыцця. Яна ж і яшчэ яшчэ не адракаецца ад свайго ранейшага пла-

на, маршчы: «...не закідаюць падручнікаў, яна два гадзіны працуе на будоўлі, затым паступае ў інстытут, на пятым курсе выхадзіць замуж, муж яе — лётчык...»

Мінаў час. На будоўлі кіпела работа.

Пісьменнік піша: «...Наташа сама не заўважыла, як аказалася ўцягнутай у гэты напружаны, высокі рытм жыцця на будоўніцтве». І далей: «Сама таго не заўважаючы, Наташа пачала перажываць за кожную ўдачу і няўдачу ў брыгадзе...»

Нажалі, і чытач гэрага не заўважыў. Пісьменнік сказаў пра пералом, які адбыўся ў псіхалогіі, у поглядах гэраіні, але не паказаў гэты пачмастак, на жыццёвых дэталях, і таму важныя новыя рысы характара не ўразаюцца чытачу ў памяць.

У далейшым Наташа ўносіць рацыяналізатарскую прапанову. Брыгадзір паставіў яе да прапановы больш чым абыякава. Тады Наташа звяртаецца да сяброў на рабоце, і прапанова рэалізуецца, дзякуючы чаму брыгада прымятае паскорыла тэмпы працы, перакошыла з воемага аж на другое месца». Наташу прысвоілі разрады, яна стала талкажніцай. Праславілася яна і як удзельніца харавога гуртка. Наказваючы ўсё гэта, пісьменнік умяняе стаіночыя рысы гэраіні, усё больш раскырвае прывабыны характар малодзай савецкай дзівічню.

Нарэшце, Наташу, у ліку дзесяці лепшых малодзых будоўнікоў, пасылаюць у Ленінград, у тэхнічнае вучылішча, на аддалены электраварчышчык. Ші хваляе? — вагаецца яна: «Забыві, ранейшай мары? З кім параўта? — думае яна. Чытаем далей: «Рантам... Наташа ў групе мужчын заўважале Юрку. Яго высокая тонкая постаць вылучаецца з усёй групы. Наташа ўздрыгнула — як жа яна не пачула пра таго, хто цяпер стаў

яе першым вялікім другам, з кім яна ў апошні час так моцна сябравала?»

Але зноў жа гэтае паведамленне аўтара толькі дзівіць чытача. Чытач не ведае, калі Юрка стаў лепшым другам Наташы. Перад гэтым пісьменнік німаходзе паказаў толькі знаменства Наташы і Юркі. Нарэшце, на пятым курсе выхадзіць замуж, муж яе — лётчык...»

Мінаў час. На будоўлі кіпела работа.

Пісьменнік піша: «...Наташа сама не заўважыла, як аказалася ўцягнутай у гэты напружаны, высокі рытм жыцця на будоўніцтве». І далей: «Сама таго не заўважаючы, Наташа пачала перажываць за кожную ўдачу і няўдачу ў брыгадзе...»

Нажалі, і чытач гэрага не заўважыў. Пісьменнік сказаў пра пералом, які адбыўся ў псіхалогіі, у поглядах гэраіні, але не паказаў гэты пачмастак, на жыццёвых дэталях, і таму важныя новыя рысы характара не ўразаюцца чытачу ў памяць.

Э. САЛАМАХА,
студэнтка Белдзяржкансерватарыі.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Д. ЖУРАГЛЕУ,
старшы рэдактар музычнага вярштання Беларускага радыё.

Мінск. Проспект імя Сталіна.

Фота Ул. Лупейкі. Фатахроніка БЕЛТА.

Будучыня Мінска

Дзесяць год назад у клубе Саюза пісьменнікаў ВССР адбылася сустрэча пісьменнікаў з галоўным архітэктарам Мінска Л. Мацкевічам. Тады сталіца Беларусі яшчэ ляжала ў руінах, не было ні цудоўнага праспекта, ні плошчы Перамогі, ні савецкіх Кузмы Чорнага, ні савецкіх шматпавярховых адміністрацыйных і жылых будынкаў. Л. Мацкевіч расказаў аб плане аднаўлення Мінска...

Днямі ў клубе Саюза пісьменнікаў зноў адбылася сустрэча з Л. Мацкевічам. На гэты раз галоўнаму архітэктару расказаў пра недалёкую будучыню Мінска, пра тое, якім стане горад за сямігоддзі.

Белдзяржпраект распрацоўвае план забудовы сталіцы прыгожымі будынкамі, — гаворыць Л. Мацкевіч. — Некаторыя з іх ужо вядомы жыхарам горада. На плошчы Я. Коласа неўзабаве пачнецца будаўніцтва раённага ўніверсага. У гэтым годзе намечана высадзіць на вуліцах і плошчах сталіцы каля ста тысяч дрэў. А ў сямігоддзі будуць высаджаны адзін мільён дрэў і два мільёны дэкаратыўных кустоў. У раёне Калгаснай вуліцы намечана зрабіць стадыён на дванаццаць тысяч глядачоў.

Затым Л. Мацкевіч расказаў пісьменнікам аб будаўніцтве жыллёвага фонду горада, аб новай планіроўцы кватэр і адказаў на шматлікія пытанні.

У заключэнне адбыўся канцэрт, у якім прынялі ўдзел артысты Т. Ніжнікова, Л. Бражнік, В. Глушакоў, Ю. Матраеў і інш.

Перасоўная выстаўка

На дарогах Брэсцкай вобласці можна часта бачыць крытую машыну з размяшчэннем надпісам на барту «Агітмашына». У ёй экспаната перасоўнай выстаўкі Брэсцкага філіяла Саюза мастакоў Беларусі. Мы папрасілі аднаго з арганізатараў выстаўкі Івана Дзям'янавіча Рудчыка раскажаць, як арганізуюць паказ сваіх карцін брэсцкія мастакі, якію дапамогу аказваюць яны самадзейным майстрам выяўленага мастацтва.

Арганізуючы выстаўку, — расказае І. Рудчык, — мы ставілі сваёй задачай не толькі шырокі папулярнасць выяўленага мастацтва сярод шырокіх мас працоўных горада і вёскі, але і вучыцца ў народа, праслухоўваюча да зяўак і пажаданняў рабочых, каласнікаў, моладзі, каб у новых творах лепш адлюстравалі наш шматграннае жыццё.

Мясцова перасоўная выстаўка на Брэсцкім арганізавана ўпершыню. Пачаўшы сувязь з народам значна ўзбагацілі іх творчыя задумкі і паслужылі добрай заручкай для больш глыбокага адлюстравання савецкай рэальнасці.

На абласной перасоўнай выстаўцы экспануюцца больш ста мастацкіх палотнаў. Гэта пераважна пейзажы, у якіх адлюстравана жыццёвыя куткі Беларускай прыроды, вільі Брэсцкай краіны, Днепра-Бугскага канала, Брэсцкага рачнага порта, Беларускай пшчы і інш. Вялікае месца на выстаўцы займаюць пейзажы і «Міжнародны гімн» (Інтэрнацыянал) Э. Пашы. І хоць ён датаваны 1921 г., але, калі вернецца названаму вышэй дзяткі, апублікаваны ўпершыню толькі ў 1930 г. Унікальнае пытанне: няўжо пазят яго не публікавалі на працягу цэлых... 9 год! Але так не магло быць.

Апроч таго, што «Інтэрнацыянал» быў вылучаны асобнай лістоўкай, ён быў таксама апублікаваны і ў газэце «Савецкая Беларусь» ад 20 ліпеня 1921 г., № 157. І хоць у абодвух выпадках аўтары перакладу названы, але тэкст 1921 г. цалкам супадае з тэкстам 1930 г. З гэтай

выстаўкі Брэсцкай вобласці можна часта бачыць крытую машыну з размяшчэннем надпісам на барту «Агітмашына». У ёй экспаната перасоўнай выстаўкі Брэсцкага філіяла Саюза мастакоў Беларусі. Мы папрасілі аднаго з арганізатараў выстаўкі Івана Дзям'янавіча Рудчыка раскажаць, як арганізуюць паказ сваіх карцін брэсцкія мастакі, якію дапамогу аказваюць яны самадзейным майстрам выяўленага мастацтва.

Арганізуючы выстаўку, — расказае І. Рудчык, — мы ставілі сваёй задачай не толькі шырокі папулярнасць выяўленага мастацтва сярод шырокіх мас працоўных горада і вёскі, але і вучыцца ў народа, праслухоўваюча да зяўак і пажаданняў рабочых, каласнікаў, моладзі, каб у новых творах лепш адлюстравалі наш шматграннае жыццё.

Мясцова перасоўная выстаўка на Брэсцкім арганізавана ўпершыню. Пачаўшы сувязь з народам значна ўзбагацілі іх творчыя задумкі і паслужылі добрай заручкай для больш глыбокага адлюстравання савецкай рэальнасці.

Арганізуючы выстаўку, — расказае І. Рудчык, — мы ставілі сваёй задачай не толькі шырокі папулярнасць выяўленага мастацтва сярод шырокіх мас працоўных горада і вёскі, але і вучыцца ў народа, праслухоўваюча да зяўак і пажаданняў рабочых, каласнікаў, моладзі, каб у новых творах лепш адлюстравалі наш шматграннае жыццё.

П. МІНАЕУ.

Першае выданне „Інтэрнацыянала“ на беларускай мове

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

Сярод лістовак, што захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве ВССР, знойдзена першае выданне гімна «Інтэрнацыянал» на беларускай мове. Гэтую лістоўку ў 1921 г. Беларускае дзяржаўнае выдавештва вышлусіла ў свет масавым тыражом. Гэту лістоўку падпісала праф. П. П. Ю. Матраеў і інш.

М. КАМІНСКІ.

ТВОРЧАЯ ТРЫБУНА

Характар у апавяданні

Апавяданне — малы эпічны жанр літаратуры. Яно будаецца найчасцей на адной падзеі, на нейкіх кароткіх, але істотных момантах жыцця чалавека. Як сведчыць практыка літаратуры, у тым і скарот сапраўднага майстэрства апавядальніка, каб на гэтай адной падзеі стварыць характары і праз іх савецкіх твораў тыя ці іншыя ідэі. Чым ярчэй абмаляваны характары, тым большае ўздзеянне твора на чытача, тым глыбей раскрываецца чытачу ідэя-тэматычная сутнасць твора.

Чытаючы нашы часопісы, знаёмлячыся з апублікаванымі ў

ДЗЕНЬ МАСТАКА

У мінулыя дзень для мастакоў сталі Беларусі былі не зусім звычайны дзень — у мастацкіх студыях і залах Дзяржаўнага мастацкага музея адбыліся сустрэчы майстроў кіцы з насельніцтвам горада. Між іншым, напярэдні гэтага мерапрыемства, ад некатораў мастакоў можна было пачуць, што наўрад ці прыдзе хто на такую сустрэчу. Маўляў, гэта не сустрэча з пісьменнікамі, але можна атрымаць аўтограф. Але было інакш...

Многія ведалі, што ў мастацкі музей прыдзе народны мастак БССР Іван Ахрэмчык. І таму дадоўга да сустрэчы ў вестыбілі сабралася нямала рабочых, служачых, навучэнцаў сталіцы. Між іншым, пра Дзень мастака даведаліся і працаўнікі Барысава. З першым жа ранішнім цяжкім каля 30 чалавек прыехала ў Мінск.

Кароткім уступным словам сустрэчу адкрыў навуковец супрацоўнік мастацкага музея В. Пукст. Ён кожнаму расказаў пра жыццёвы шлях І. Ахрэмчыка. Затым выступіў народны мастак, які гаварыў пра творчы ўздым, якім ахоплены беларускі мастакі, скульптары, графікі ў гэтыя дні.

І. Ахрэмчык разам з удзельнікамі сустрэчы ўваходзіць у залы, дзе экспануюцца лепшыя творы беларускіх мастакоў. Тут, каля палатнаў і бюстаў, завязваюцца сяброўскія размовы пра новыя творы, пра майстэрства, пра задуму.

Дарчы, трэба заўважыць, што да Дня мастака рыхтаваліся і работнікі музея. У гэты дзень працаваў лектарый. Навуковец супрацоўнік І. Назамова прачытала лекцыю «Аб мастацкіх творах». Лекцыя суправяджалася паказам карцін з дапамогай фільмакапа...

А ў працяглым баку горада, на вуліцы Усходняй, дзе ў вялікім новым будынку размясціліся майстры мастакоў, група моладзі прыйшла да скульптара Аляксея Глебава. Амаль што ўсім зямля прывітаў выдатнага майстра. Той, хто хоць раз наведаў выставку мастацкага музея, назваў «Глеба» звычайна ўздыхаючыся і з радасцю.

Наглядчыца на выхадзе дзень, моладзь застала Аляксея Канстанцінавіча за работай. Рукі яго былі ў гліне і сам ён стаў побач з вялікай скульптурай — калгасніцай, якая трымае ў руках хлеб-соль. У майстары было песна: «У гэтай пакоі заставаўся вялікімі і маленькімі эскізамі. І тое, што ў пакоі было песна, радалава наведвальнікаў — скульптар працуе, ён утворчых пуніхука».

— Раскажыце, чым працуеце, — падчымаў дзяўчыца.

— Вось, — паказвае Глебаў на калгасніцу. — Менавіта гэтыя эскізы чатырых братніх рэспублік. Было б добра, каб

гэтыя межы ўпрыгожыла, напрыклад, такая ці падобная скульптура».

Потым Глебаў расказаў, як збіраў матэрыял для сваіх работ, у прыватнасці, матэрыял для стварэння помніка М. І. Калініну. Скульптар паказвае эскізы помніка.

— Якія вашы творчыя планы? — пытаецца студэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта М. Зелянінкі.

— Планы вялікія, — гаворыць Глебаў. — Менавіта тэма калгаснай вёскі. Магчыма, у блэйшы час прыйдуць да работ...

Сустрэлася з працоўнымі горада і мастакі А. Гугель, С. Герус, А. Бембель і інш.

На гэтым тыдні адбудуцца таксама сустрэчы беларускіх мастакоў з працоўнымі абласных і раённых цэнтраў рэспублікі.

І. СЯМЕНАУ.

На здымку: **І. І. Ахрэмчык** (у цэнтры) расказвае аб творчых беларускіх мастакоў. **2.** У майстарню **А. Глебава** (крайні справа) прыйшлі студэнты.

Фота Ул. Крука.

На антырэлігійныя тэмы

У Залескім сельскім Доме культуры Смаргонскага раёна адбылася атэістычная прамова. Надаўна на стаўніцы мясцовай сярэдняй школы І. Мураўскага прачытала лекцыю «Аб узнікненні жыцця на Зямлі». Праведзены вечар пятаўняў і адказваў на атэістычныя тэмы. Урач мясцовай

амбулаторыі А. Токман прачытала цікавую лекцыю «Медыцына і рэлігія». У лекцыі яна прывяла з мясцовага жыцця прыклады таго, як розныя знахары да шпалткі калечыць людзей.

М. КОЗЕЛ.

Партызан Даура

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

стрычкамі халодныя, галодныя, і была ў нас адна забава — песьні.

Даура павесіла, устаў, прайшоўся каля грубы, усміхнуўся.

— Такі, скажы табе, цудоўны, небывалы певені, што за адзін грэбень не пакажэцца адлаць што рублёў. Распусціць, бывала, хвост, задырць дзюбу і хадзіць па двары, боўмаў які поўны адзіралі... І мя, дзеці горада, любіў таго певня, што наўмаў і ў што б там ні было схавані яго ад салдат. Загнаў мя певня ў лезу, закінуў яго дошчакі і ў хлест дэма, а ён спявае і спявае сваё «кукарэку». Ды яшчэ як Гардэяна ў спясе горада! І ніяк яго не спакоіць, не ўгаворыць. Алным словам, яе на сваю галаву. Што ж тут рабіць?

І Даура спалохана вытрыгнуўшы вочы, на хвіліну зрабіўся падобным на таго хлапчука, якім быў тады, многа год назад.

— Ой, накрывіць ён бяду на сваю галаву, — кажа маці. Бацька таксама хваляецца. «Не дай бог, — гаворыць, — пачне яго панюх у мушэры. Будзе нам тады». А састрычкі мае больш за ўсіх непакоіліся. Нарэшце, прыйсці яны певня ў хату, пасадзілі ў падпечца, завесілі лэд чорнай анучай. «Ну, цыпер, — кажуць, — яму зусім не страшна. Тут нічога яго не пачне, не знойдзе».

А певені сгарэў у падпечцы, пачаўшаў з галіну, да зноў як запылі. Тут бацька наш раздалаўся. «Ладна, — кажа, — дабіце толькі ночы даўкацца. Пакажы я яму, які песьні спяваў у такіх трымаючых час. Навуко ма павіны з-за певня жыццём рызыхаць».

Даура паглядзеў на Найніса, нібы пытаючы, ці правільна разважаў бацька? І Найніс кінуў у галаву, нібы пацвярджаючы словы бацькі.

— І сараўдзі, куды ж было дзець певня, — скажаў Даура. — Вышце было толькі адно. І вось увечары ўзай бацька сякеру, паклаў певня на парог і — жах — на шы. Певені толькі крылема залопав. Маці ўздыхнула, змыла кроў з парог і пачала скубці певня. Састрычкі спалі, а я ўсё бачыў. Усклікнуў нават, да таго мне шкада было гэтага спяваўца. Думаю, ні за што не стану есці яго мяса. Ніхай хто хоча есць, а я не буду. Ну, пагаравалі, пагаравалі, бацька і маці прыбралі ў хат і ляглі спаць.

Даура змоўк. У змяшчэнні былі прычымкі, вольнікі поўныя, вырываючыся з грубы, палахлівыя сенамі перабаліваў па яго твары.

— Ну, а далей што? — неярпаўна запытаў Іончу, якому параненая спіна не давала заснуць. Ён дзяўка непаладзіў на ахапку саломы.

— Далей? — спажмурчэў Даура. — Лепш бы яго не было гэтага «далей». Ліглі мя, значыць, і спім сабе. А на світанні раптам чуюм у вёсцы

крык, лямант... Наш бацька, як быў у адной саронцы, так і вяскачыў на двор. «Што тут татко?» — крычыць суседу. А сусед: «Як што? Няўжо ты нічога не ведаеш?» «А нічога не ведаю». «Намемкага афіцэра тхосыць забіў. Па ўсёй вёсцы шукаюць, усё ануць ператрэцілі.» Тут бацька наш адрываў ўстрыжывацца. «Не дай годзі-згодзіў ты ў мяне зарэзаннага певня, будзе мне тады за тое, што не здаў яго». І пабер наш тата ў хату. Толькі ён пераз парог, а за ім, адкуль ні вазьміся, два салдаты і афіцэр. Высокі такі, афіцэр. У каленях яго быццам спружыны ўстаўлены, ад таго ён падскоквае на ходу і крычыць: «Халыт». Выгналі нас усіх у сены, усю нашу сямю, і заганалі стаяць, не звярнуўшы, каб і вачыма не змагі міргнуць. А самі, гэты салдаты і афіцэр, як пачуць прасіў ўскрыжкі, як возмуцца ўсё пераварываць, толькі ды слупом падышчы. Ну, нічога не знайшлі, палаяліся, памахаў кулакамі і пайшлі. І гэты, што на спружынах, таксама пайшоў. І мя паглядзеў яму ўслед. Але толькі наш бацька павесіў скажыць: «Дзякуй богу, пранесла», як афіцэр гэты раптам паварачваецца і пытае: «А гэта што?» І паказвае на бок бацьку. Глядзім мы, а на бок кропіць крыві певня. Наш бацька пабег, ён вават, — кажа, — зблытаў мяне нячыстык, зарэзаў я певня, дзеці галодныя сядзяць... Якое тата? І не слухае.

— Ды няўжо яны павярэць, звяры такія, — скажаў Бежа, падскоўваючыся блэйкі. Ну, звяраві, кажуць, ён не спаў, слухаў. І многа хто, што дзяўка зусім ціха, падкладшы пад галовы рэчывы мышкі, таксама не спалі, слухалі Даура.

— Афіцэр толькі сівнуў салатам. Тыя падбеглі да бацькі і пачалі яго таўчы прыкладамі. Бацька схваціў за галаву акрываўленымі рукамі і крычыць: «Не забівайце. Гэта кроў певня. Далібог, певня». «Усё адно, — гаворыць афіцэр, — ты не мае права есці птушчу. Быў загод здаваць птушчу панам афіцэрам на абед...» — калочыцца ўвесь ад злосці, спружынікі так і хадзіць пад ім. Салдат лае, што не так, маўляў, боўш. Вельмі, нібыта, слаба. І сам з усёй сілы ўдарыў нашата бацьку сваёй тонкай палкай пятай. Ну, звяраві, мяну бацьку і павалі. Маці ўпаў на калені, болі афіцэру цяле, слезамі аблівае. А ён і яе — ботам у грудзі, ледзь не ў самае сэрца. А на другую раіну».

Голас у Дауры заняў. Ён адкланяўся. І зноў пачаў піхаць у ачыненныя дзверцы сухія сасновыя палкі. Заспявала смага.

— А на другую раіну выведлі нашата бацьку на вуліцу. Я не адрываў нават пазнаў яго: так ён быў збіты. Павалі яго на плошчу. А туды ўжо сганалі ўсё жыхароў вёскі. Жывыя сіенішца адна да другой, слезы выпрачваю, хрысцяцца. Гляджу я, нейкая перакладзіла на двух слухах, і віроўка да яе прыязна. Пасярод. Ніколі раён

4946.

Лепшы кіяскёр

Гомельскі кінатэатр імя Калініна. Вось-вось пачнецца севас. Але глядзчы не спыняюцца. Прасторнае, прыгожа аформленае фойэ прыяе адначасна і кіёк Саюзнадруку. Наўнасці адвага кіёк Саюзнадруку. Наўнасці адвага кіёк Саюзнадруку. Наўнасці адвага кіёк Саюзнадруку.

Дні і кіяскёр Б. Захарына не сядзіць, скажыць рукі, за прылаўкам. Яна хадзіць па залы з газетамі і часопісамі і прапануе іх наведвальнікам.

Вось яна спынілася ля маленькай дзяўчынкі, што прыйшла ў кінатэатр са сваёй мамай, прапануе прыгожыя дзіцячыя шырэмкі-раскладзкі на тэмы рускіх казак.

— Мама, купі, — просіць дзяўчынка і падскоквае ад захаплення. І мама купіла.

А побач некалькі маладых людзей выбіраюць часопісы краіны народнай дэмакратыі.

Збіраюцца ехаць туды па турскіх пуніхука, вост і купляюць часопісы, — глуміцца яны.

Пятнаццаць год працуе кіяскёрам Саюзнадруку Захарына. Яе часта можна сустрэць у газетамі, часопісамі, брашурам у розных арганізацыях, на прапрыемствах і на калгасным рынку.

Бела Якаўлеўна Захарына — чалавек справы. Кіёк, у якім яна працуе, папраўдзіць лепшым не толькі ў Гомелі, але і ў вобласці.

І. ЛУКАШЭВІЧ.

Кнігарня без прылаўка

Па просьбе жыхароў вёскі Баравуха Першага Полацкага раёна ў адным з будынкаў, дзе да апошняга часу была піўна, надаўна адкрыта кнігарня, якая працуе цыпер без прылаўка. Нават для маленькіх пакупнікоў — дзяцей і школьнікаў — зроблены палічкі на адлегласці ад падлогі, якая адпавядае іх росту.

Вельмі важна вельмі сустрэць пакупніка, знайсці для кожнага добрае слова, параіць патрабную кніжку. І, як правіла, пакупнік не выхадзіць з нашага магазіна без кнігі. Напрыклад, пенсіонер М. Маркаў купіў палітычнай і сельскагаспадарчай літаратуры больш чым на 200 рублёў. Ён запісаў ўсе пажаданы пакупнікоў і ў адпаведнасці з гэтым завоў ў магазін патрабную літаратуру не менш трох разоў у месяц.

Вельмі вялікі попыт на літаратуру ад ХМІ з'ездзе КПСС. На жаль, гэтай літаратуры пакуль у недастатковай колькасці забяспечаны Полацкі раёнспажыўсаюз.

Народны тэатр у Мазыры

У канцы 1918 г. на Беларусі зноў быў узняты сцяг Савецкай улады. Наркамсаветы БССР адрыва ж арганізуе народную асвету, стварае розныя культурныя ўстановы. Былі прыняты заходы перад саюзнымі ўрадам аб дапамозе ў справе арганізацыі ў Мінску Беларускага дзяржаўнага тэатра, яны перасоўвалі тэатраў, тэатральнай студыі, шматлікіх народных дамоў і г. д.

16 снежня 1918 г. з тэатральнага сіл Мінска быў створаны Беларуска-савецкі тэатр, у складзе якога было каля ста чалавек; ён меў драматычны, харавую, музычную, літаратурна-выдавецкую секцыі. На патрэбы тэатра былі асігнаваны грошы. У Мінску пачаўся бурны росквіт нацыянальнага тэатра.

Пашырацца культурнае будаўніцтва і ў іншых месцах Беларусі. Мазырска-Рэвалюцыйным камітэтам імя Леніна ў канцы 1919 г. заснаваны паддзельна «Тэатральнае мастацтва» пры аддзеле народнай асветы. Рэжым падтрымаў гэтую прапанову і загадзіў запрасіць на работу ў якасці акцёра і памочніка рэжысёра С. Спасака, акцёра і лектара Д. Ардынскага, артыстку і лектара К. Алексіеву-Бяліну, мастацкіх музыкі і дырыжора аркестра Гальперына, мастака і дэкаратара Цёмкіна.

Мазырска-Рэвалюцыйны камітэат паставіў: «Прыступіць да арганізацыі спектакляў, аркестра, хору, тэатральнай бібліятэкі, памішання для Народнага тэатра, лекцыі, выкладання дзіцячых, дэкламацыі, гісторыі культуры і тэатра». Разгарнулася дружная і плённая работа.

Маленькая група працаўнікоў тэатра за кароткі час аб'яднала вакол сябе ўсё, хто раней працаваў у галіне мастацтва.

8 лютага зноў адбылося пасяджэнне Рэўкома, на якім было далажана аб выніках выканання яго паставанаў. Высветлілася, што вельмі цяжка знайсці памішанне для разгортвання тэатральнай работы. Рэўком ставіць канкрэтнае пытанне «аб памішанні для сталега Народнага тэатра».

Прынялі рашэнне аб прадастаўленні тэатру ўсяго дома Булгака. Было прапанавана «паддзельна «Тэатральнае мастацтва» неадкладна прыступіць для наладжвання тэатраў і прадаставіць Рэўкому прыбыткі каштарысы выдаткаў».

Так рэвалюцыйная народная ўлада з першых дзён вызвалення Беларусі надавала вялікае значэнне тэатру, як

магутнаму сродку выхавання працоўных мас.

Пад кіраўніцтвам Рэўкома паддзельна «Тэатральнае мастацтва» паставіў перад Народным тэатрам для адкладнага вырашэння складаныя задачы. Рэўком і працаўнікі паддзельна добра ведалі, што зараз тэатр робіцца вялікай патрэбай рэвалюцыйнага народа, што «перад рабочымі і сялянскімі гісторыя паставіла велізарную задачу пераўтварэння жыцця на новых асновах». Тэатр, такім чынам, надавала значэнне магутнага сродку арганізацыі духоўных сіл працельна на выкананне ім паставаных задач стварэння прычыпова новых форм жыцця, новага дзяржаўнага ладу, новай народнай культуры. Рэўком патрабуе ад тэатра дзейнай барацьбы за ўмацаванне Савецкага дзяржаўнага ладу.

Усе гэтыя думкі і былі выказаны арганізатарамі тэатра ў іх дакладнай запісцы Наркамсаветы БССР. Высветлілася таксама, што яны прывялі разуменне пытанія аб стаўленні да старога тэатра савецкага, што ў старога свету трэба ўзяць усё тое, што будзе карысна працоўнаму народу пераможаму. Толькі тую спадчыну культуры мінулага, якая бярыцца за нас на ўзбраенне новым траматэатрам, кажуць яны, «трэба ацэньваць святлом рэвалюцыйнага свядомасці і рабіць гэтыя думкі не перадаўчы, а катэгорычна мінулага».

Вось на якую адзіна правільную і адзіна-творчую, эстэтычную пазіцыю станаўіцца Народны тэатр для працоўных.

Да гэтага часу ў Мазыры не было сталага тэатра. Сюды калі-ні-калі прыязьжалі антрапрэнёры са сваімі трупамі і давалі спектаклі ў вылакоўных памішаннях, зусім не прыстасаваных для такой мэты.

Адрыва ж пасля прынятых захадаў па стварэнню тэатра з боку Мазырскага Рэўкома, яшчэ без матэрыяльнай падтрымкі Наркамсаветы БССР, былі арганізаваны драматычная секцыя, два хоры, струнны і духавыя аркестры, тэатральная бібліятэка. Былі арганізаваны спектаклі не толькі ў Мазыры, але і ў наваколных мястэчках. Акрамя таго, 15 лютага 1919 г. адбылося адкрыццё чырвона-армейскага клуба, у рабоце якога прымаў удзел Народны тэатр, хор і аркестр.

16 лютага спектаклем «Жаніцца Бялугіна» Астроўскага і Салаўёва быў адкрыты Народны тэатр у Мазыры.

А. АТРОШЧАНКА.

Аматыры літаратуры

Бягомельская раённая бібліятэка мае вялікі актыўны чытач. Рабочыя і служачыя Бягомля цікавіцца літаратурай, якія ластупаюць у бібліятэку.

Многі і з карысцю для сябе чытае шэраг прамерцелі імя 22-годдзя Кастрычніка Галіна Вашкевіч. Яна чытае не толькі мастацкія сельскай але і кнігі на пытаньні сельскай гаспадаркі, на любавяжыч тэмы. Матарыст хваляваўся Васіль Валчаніч чытае творы Ул. І. Леніна, які актыўна чытаюць бібліятэкі пэнісіонерка Н. Маскальчыца і іншыя.

Работнікі бібліятэкі зрабілі за першы квартал гэтага года каля 10 тысяч кнігавыдач.

В. ГАЛЕНЧЫК.

Для культурнага адначынку

Праўленне калгаса імя Сталіна Моладзускага сельсавета Іванаўскага раёна прыявляе сапраўдны клопаты аб культурным адначынку хлабарабоў. У калгаснай бібліятэцы, якой загадвае Марыя Чаркова, налічваецца звыш сямі тысяч кніг палітычнай, мастацкай, сельскагаспадарчай і навукова-папулярнай літаратуры.

Надаўна праўленне арцелі набыло для калгаснага клуба мастацкія карціны на 42 тысячы рублёў. Сярод іх «Белаежская птушка» брэскага мастака І. Фішэна, копія вядомых карцін «Ул. І. Ленін аб'явіў Савецкую ўладу», «Халкі ў Леніна», «Краснадоцкі» і іншыя.

Цяпер на тэрыторыі калгаса ёсьць два клубы і двухпавярховы калгасны Дом культуры. За сямігоддзе менавіта збудавалі добрыя клубы ў вёсках Асоўна і Буса.

Н. КОЛАУ.

На замежных мовах

Мастацкая самадзейнасць студэнтаў Беларускага палітэхнічнага інстытута здаўна вядома ў пераклад на замежныя мовы. Тут заўсёды шмат гарачых аматараў песьні, танца, музыкі, мастацкага чытанья.

У інстытуце штогод праводзяцца вечары мастацкай самадзейнасці на замежных мовах. Яны праходзяць цікава і захаляюцца.

Днямі адбыўся чарговы такі вечар. У яго праграме — сцэна з п'есы Р. Шэрдана «Дуэнья» («Дзень цудоўных падманав») на англійскай мове, мастацкае чытанне, англійскі, французскі і немечскі песьні, а таксама савецкія песьні ў пераклад на замежныя мовы. У прыватнасці, дзет у складзе студэнтак Л. Гольман і Н. Саватсвай выканалі на англійскай мове песьню Ул. Алоўнікава на словы А. Бачылы «Радзіма». Присутняя пёла сустрэлі выступленні студэнтаў У. Сталывушкіна, В. Кожара, В. Раковай, Н. Слешышавай, Г. Качатковай, Ю. Фядотава, З. Патупчыкі і інш.

На здымку: сцэна з п'есы «Дуэнья». У ролях: Дуэнья — Н. Саватсва, Ісака — Ю. Сталывушкін. Фота Ул. Крука.

Праметэй ірве ланцугі

Сёння Афрыка перастала быць краінай сусветных сенсацый, месцам чорным кантынентам, месцам прыгод шматлікіх падарожнікаў і дзевяці незалежных кантынентаў і Аб'яднаная Арабская Рэспубліка, Лівія, Туніс, Марока, Судан, Эфіопія, Лівія, Гана, Гвінея з насельніцтвам каля 92 мільёнаў чалавек. Дзве апошнія краіны вырашылі аб'яднацца, стварыўшы ядро Саюза дзяржаў Заходняй Афрыкі. Аднак дзве трэці Афрыкі па-ранейшаму — пад уладай імперыялістаў.

Першыя месяцы 1959 г. адзначаны бурнымі падзеямі ў Трапічнай Афрыцы. Толькі за некалькі дзён студэнты ў Бельгіям Кюнга каланізатары ўзышлі каля паўтары тысячы патрыятыў. На ўсё тэрыторыі Цэнтральнай і Усходняй Афрыкі ўсталявалі крынавы рэжым. Уведзена незалежныя становішчы ў Ньясалендзе, Паўночнай і Паўднёвай Радзіі. У сувязі з гэтым прыведзены ў выніку гатоўнасці узброеныя сілы Паўднёва-Афрыканскага Саюза, партугальскай калоніі Мазамбік, паддэпнай англійскай тэрыторыі Танганьіка.

Цяпер у Афрыцы выпяваюць новыя сацыяльныя сілы, якія процістаяць імперыялізму, мяняюцца характарыстычныя вывалячэга руху. Развіццё гарнаруднай прамысловасці, мова і куткі рост афрыканскага рабочага класа; колькасць якога дасягнула ўжо больш дзесяці мільёнаў чалавек.

Амаль на ўсё афрыканскіх краінах узніклі прафэсійныя аб'яднанні. Асабліва яны шматлікія ў паўночна-афрыканскіх краінах і Нігерыі, дзе прафэзюны аб'ядноўваюць сотні тысяч рабочых і служачых у кожнай краіне. Многія афрыканскія прафэзюны ўваходзяць у Сусветную Федэрацыю прафэзюнаў.

З апошніх гадоў ўсё большую ролю ў каланіяльнай Афрыцы адгравуюць імперыялісты ЗША, і балай усё, што было зроблена старымі брытанскімі і іншымі каланізатарамі, усё меркне ў параўнанні з новымі прэзідэнтамі на каланіяльнае панананне. «Ціхі амерыканцы», як называў адрыва з іх Грэхэм Грэй, прыходзілі на змену старым каланізатарам. Дзе толькі ні даводзіцца бачыць амерыканцаў, якія шыраць па Афрыцы ў цывільным адзенні, пад якім лёгка пазнаецца ваенная выправка.

Няроўні і пакутлівы шлях афрыканскіх народаў да свабоды. На афрыканскіх кроку яны наткаюцца на воўчых і засады. Ніжэйні сродкі не пагарджаюць каланізатарамі, спрабуючы спыніць іх рух. Але хіба можа спыніць бурны патак, які кідаецца з гор у зялёныя даліны?

Разнастайныя формы вызваленчага руху — ад узброенай барацьбы да кампаній грамадзянскай непадслуханасці і байкоту еўрапейскіх тавараў. Няроўняныя яго поспехі, але не магчыма адмаўляць іх станоўчы характар.

Спрадэленыя пакуты народаў Афрыкі ад імперыялістычнага прыгнёту і феадальнага панавання нагадваюць нечалавечыя пакуты Праметэя, прыкутага да скалы. Сварыўшы каланіялізм на працягу доўгага часу па садыску дзёўкі магчымае цела народнаў афрыканскага кантынента.

Вось чаму не ведае мяжы нявінавіты афрыканскі народы да каланіялізма. Але Афрыка 1959 году — гэта не Афрыка 1900 і нават 1940 гадоў! Праметэй ірве ланцугі!